

TISKOVÁ ZPRÁVA

Zabíjí do 24 hodin, každého pátého zmrzačí. Svět si připomíná meningitidu

Dne 5. října si připomínáme [Světový den meningitidy](#), který byl ustaven v roce 2009. Tato celosvětová událost upozorňuje na zásadní potřeby informovanosti, prevence a podpory těch, kteří jsou touto závažnou nemocí ohroženi a/nebo postiženi. I v České republice si onemocnění ročně vyžádá více než stovku lidských životů.

Pod souhrnným klinickým označením meningitida „zánět mozkových blan“ rozlišujeme několik druhů původců onemocnění. Česká republika patří mezi země s velmi kvalitními programy surveillance [invazivních meningokokových \(IMO\)](#), [pneumokokových \(IPO\)](#) a [hemofilových onemocnění \(IHO\)](#) i s kvalitními [vaccinačními programy](#) proti těmto onemocněním.

„Onemocnění meningitidou, ať už jde o jakéhokoli původce, spojuje zpravidla rychlý průběh. Ten je charakteristický zejména vysokou horečkou, třesavkou, bolestí hlavy a zvracením. Meningokoky se pak typicky projevují skvrnami na kůži. Protože se příznaky z počátku velmi podobají například chřipce, bývá složité onemocnění na počátku rozeznat. I v tom je jeho vysoká nebezpečnost. Je třeba léčbu zahájit časně, a to z důvodu zlepšení prognózy pacienta a omezení rizika trvalých následků či dokonce úmrtí,“ upozorňuje vedoucí Národní referenční laboratoře pro meningokokové nákazy Mgr. Zuzana Okonji.

Závažnost infekce dokládají i data. V roce 2026 do 30.9. bylo v ČR (dle předběžných surveillance dat) již laboratorně potvrzeno 19 případů invazivního meningokokového onemocnění vyvolaného bakterií *Neisseria meningitidis*. Nejmladším pacientem přitom byl ani ne roční kojenec. Letos zatím není hlášeno žádné úmrtí. Ale za rok 2025 bylo laboratorně potvrzeno 23 onemocnění IMO, z čehož 3 případy skončily úmrtím. IPO případů evidujeme za rok 2025 732 z toho 108 úmrtí, IHO případů bylo zjištěno 56 a 6 pacientů nákaze podlehl. Aktuální data tak naznačují, že počty meningitid se v ČR daří snižovat díky vaccinační strategii. (Zde najdete [Roční přehledy dat IPO a IMO a IHO.](#))

„V největším riziku nákazy jsou děti a senioři, na které jsou také zacíleny vaccinační programy a očkování je jim hrazeno ze zdravotního pojištění. Rizikovými místy pro infekci bývají především prostory s velkou koncentrací lidí. Očkování není, až na hemofilové infekce povinné, ale důrazně doporučuji ochranu vaccínou zejména dětem, dospívajícím a starším lidem. Pokud se neočkovaný člověk nakazí některou ze závažných forem, léčba si vyžádá hospitalizaci a vysoké dávky antibiotik. Bohužel, ne vždy se podaří lidskému organismu nad infekcí zvítězit,“ připomíná vedoucí Centra epidemiologie a mikrobiologie MUDr. Jana Kozáková, MBA.

Tématem letošního Světového dne meningitidy je podpora strategie Světové zdravotnické organizace „Defeating meningitis by 2030: a global road map. Geneva: World Health Organization; 2021“ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240026407>.

WHO Road Map je výzvou k celosvětovým akcím, které by přispěly k dosažení tří hlavních cílů: vymýtit epidemie bakteriální meningitidy; snížit počet případů bakteriální meningitidy, již lze předcházet očkováním o 50 % a počet úmrtí o 70 %; snížit míru invalidity a zlepšit kvalitu života po prodělání meningitidy. Plán stanovuje strategické cíle v rámci pěti pilířů: prevence a tlumení epidemie; diagnostika a léčba meningitidy; sledování výskytu onemocnění; podpora a péče o osoby postižené meningitidou; prosazování zájmů a zapojení veřejnosti.

Akutní bakteriální meningitida je jednou z nejsmrtelnějších a nejvíce invalidizujících forem tohoto onemocnění; může vyvolat epidemie, vést ke smrti do 24 hodin a u jedné z pěti osob způsobit po infekci celoživotní invaliditu.

Mnoha případům meningitidy a úmrtím na ni lze předcházet očkováním, avšak pokrok v boji proti této nemoci zaostává za pokrokem u jiných stejně preventabilních nemocí.

V posledních letech došlo v mnoha zemích k epidemiím bakteriální meningitidy a šíření některých virulentních kmenů po celém světě zdůraznilo nutnost globálního přístupu k surveillance a prevenci bakteriální meningitidy.

Data surveillance infekčních onemocnění v evropských zemích jsou dostupná na <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/monitoring/all-annual-epidemiological-reports>. Vakcinační programy v evropských zemích jsou dostupné na <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu/>.

Na Světový den meningitidy (který připadá na **5. října**) se budovy, památky a okna domácností po celém světě rozsvěcují fialovým či modrým světlem. Tato celosvětová iniciativa nese název „*Light the road ahead*“ (Osvětlete cestu vpřed). Lidé a organizace se do ní zapojují symbolicky v **20:30 místního času**. Společně tak vytvoří globální řetěz světla na památku těch, jejichž životy ukončila nebo změnila meningitida.

